

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 2015-2016

12 MAI 2016

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant le Code électoral communal
bruxellois et renforçant la parité hommes -
femmes sur les listes de candidatures aux
élections communales organisées dans la
Région de Bruxelles-Capitale**

(déposée par MM. Emmanuel DE BOCK (F),
Marc-Jean GHYSSELS (F),
Ahmed EL KHANNOUSS (F), René COPPENS (N),
Mme Brigitte GROUWELS (N) et
M. Fouad AHIDAR (N))

Développements

La juste représentativité des hommes et des femmes dans la sphère politique est un gage de modernité, et de nombreux instruments législatifs ont déjà vu le jour. A cet égard, un pas important fut franchi lorsque le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale a adopté le 28 janvier 2005 une ordonnance assurant une présence égale des hommes et des femmes aux élections communales de la Région de Bruxelles-Capitale, ordonnance qui fut effective lors des élections communales du 8 octobre 2006. Cette ordonnance précise par ailleurs que les deux premiers candidats de chacune des listes doivent être de sexe différent.

Plus tard, l'ordonnance du 15 mars 2012 assurant une présence égale et alternée entre les hommes et les femmes sur les listes de candidatures aux élections communales organisées dans la Région de Bruxelles-Capitale devait également permettre une réelle progression de la parité hommes-femmes dans la composition des conseils communaux en intégrant le système d'alternance.

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

GEWONE ZITTING 2015-2016

12 MEI 2016

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van het Brussels gemeentelijk
kieswetboek om de pariteit tussen mannen
en vrouwen op de kandidatenlijsten voor
de in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
georganiseerde gemeenteraads-
verkiezingen te bevorderen**

(ingediend door de heren Emmanuel DE BOCK (F),
Marc-Jean GHYSSELS (F),
Ahmed EL KHANNOUSS (F), René COPPENS (N),
mevrouw Brigitte GROUWELS (N) en
de heer Fouad AHIDAR (N))

Toelichting

De billijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de politieke wereld is een blijk van moderniteit. Heel wat wetgevende instrumenten zijn daar reeds voor ingezet. In dat verband, is een grote stap gezet toen het Brussels Hoofdstedelijk Parlement op 28 januari 2005 een ordonnantie aangenomen heeft om een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen bij de gemeenteraadsverkiezingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren. Die ordonnantie is effectief toegepast bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. De ordonnantie preciseert overigens dat de eerste twee kandidaten van elke lijst tot een verschillend geslacht moeten behoren.

De ordonnantie van 15 maart 2012 ertoe strekkende afwisselend evenveel mannen als vrouwen te plaatsen op de kieslijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moest eveneens leiden tot een echte verbetering van de pariteit tussen mannen en vrouwen bij de samenstelling van de gemeenteraden, door de invoering van het ritssysteem.

Toutefois, l'alternance hommes-femmes telle que le prévoit l'ordonnance du 15 mars 2012 ne tient pas compte de l'importance symbolique de la dernière place. En effet, la dernière place sur une liste électorale est historiquement considérée comme la « place de combat », réservée le plus souvent à une personnalité qui « pousse » la liste, en « miroir » de la personnalité qui occupe la place de tête de liste. Etant donné le nombre impair de places sur une liste électorale, l'ordonnance du 15 mars 2012 imposerait que les candidats qui tirent et poussent la liste soient d'office du même sexe. L'objectif de la présente ordonnance vise à renforcer la parité entre la première et la dernière place tout en préservant l'alternance telle que voulue par l'ordonnance du 15 mars 2012. Ainsi, pour le dernier candidat de la liste, et uniquement pour celui-ci, le choix du sexe est libre.

Commentaire des articles

Article 1er

Cet article n'appelle aucun commentaire.

Article 2

Cet article introduit la liberté d'organiser une parité hommes-femmes entre la première et la dernière place de la liste de candidatures.

Article 3

Cet article n'appelle aucun commentaire.

Emmanuel DE BOCK (F)
 Marc-Jean GHYSSELS (F)
 Ahmed EL KHANNOUSS (F)
 René COPPENS (N)
 Brigitte GROUWELS (N)
 Fouad AHIDAR (N)

De afwisseling van vrouwen en mannen zoals bepaald in de ordonnantie van 15 maart 2012 houdt echter geen rekening met het symbolische belang van de laatste plaats. De laatste plaats op een kieslijst wordt historisch beschouwd als een « strijtplaats », die meestal toegewezen wordt aan een prominent persoon die de lijst « duwt », in een tandem met de persoon die de eerste plaats op de lijst bekleedt. Gelet op het oneven aantal plaatsen op een kieslijst, zou de ordonnantie van 15 maart 2012 tot gevolg hebben dat de kandidaten die trekken en duwen van hetzelfde geslacht zijn. Deze ordonnantie strekt ertoe de pariteit tussen de eerste en de laatste plaats te bevorderen met behoud van het ritssysteem dat de ordonnantie van 15 maart 2012 heeft willen invoeren. Voor de laatste kandidaat op de lijst, en enkel voor deze kandidaat, is de keuze van het geslacht dus vrij.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Dit artikel biedt de vrijheid om pariteit tussen mannen en vrouwen voor de eerste en de laatste plaats op de kandidatenlijst te organiseren.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen commentaar.

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant le Code électoral communal
bruxellois et renforçant la parité hommes -
femmes sur les listes de candidatures aux
élections communales organisées dans la
Région de Bruxelles-Capitale**

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

L'article 23, § 9, alinéa 2 du Code électoral communal bruxellois du 4 août 1932, est complété par la phrase suivante :

« Le choix du sexe du candidat de la dernière place est libre. ».

Article 3

La présente ordonnance entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge.

Emmanuel DE BOCK (F)
Marc-Jean GHYSSELS (F)
Ahmed EL KHANNOUSS (F)
René COPPENS (N)
Brigitte GROUWELS (N)
Fouad AHIDAR (N)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van het Brussels gemeentelijk
kieswetboek om de pariteit tussen mannen
en vrouwen op de kandidatenlijsten voor
de in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
georganiseerde gemeenteraads-
verkiezingen te bevorderen**

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Artikel 23, § 9, tweede lid van het Brussels gemeentelijk kieswetboek van 4 augustus 1932 wordt aangevuld met de volgende zin :

« De keuze van het geslacht van de kandidaat op de laatste plaats is vrij. ».

Artikel 3

Deze ordonnantie treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.